

Handläggare
Åhlman Michael
Olofsson Camilla

Datum
2015-01-15

Diarienummer
KSN-2014-0484

Kommunstyrelsen

Mälarens vattenvårdsförbund: Medverkan i projektet Mälaren en sjö för miljoner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att Uppsala medverkar i samarbetsprojektet "Mälaren – en sjö för miljoner" från 1 januari 2015 till projektperiodens slut 31 december 2021,

att kostnaderna, 198 000 kronor/år, belastar kommunstyrelsen, samt

att utse två förtroendevalda kontaktpersoner till förbundet

Ärendet

Mälarens vattenvårdsförbund är en ideell förening med närmare 50 medlemsorganisationer som bildades 1998. Förbundets syfte är att bidra till ett bättre underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren. Därigenom förbättras möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder. Uppsala kommun är medlem i förbundet och har två politiska representanter i styrelsen.

I april 2013 gick Mälarens vattenvårdsförbund ut med ett erbjudande till alla berörda kommuner i Mälarens avrinningsområde om att ingå i ett projekt kallat "Mälaren – en sjö för miljoner". Syftet med projektet är att underlätta och påskynda kommunernas åtgärdsarbete för att säkra vattenresurserna i Mälaren. Varje deltagande kommun betalar 1 krona per invånare och år för att delta i projektet. Uppsala valde att tillsvidare tacka nej till att delta då projektets konkretiseringsgrad och nytta inte upplevdes vara tillräcklig.

I kommunstyrelsens svar beslutades att Uppsala kommun skulle bevaka och delta i projektets utveckling för att vid senare tillfälle eventuellt ompröva beslutet (KSN-2012-1249). Så har också skett och Uppsala har haft dialog med projektets ledning angående önskad projektutveckling, deltagit på seminarier och stått som värd för ett av projektets välbesökta seminarium (tema dagvatten september 2013).

Under våren 2014 skickade projektet ut ett ytterligare erbjudande om deltagande till de kommuner som inte anslutit sig till projektet. Ärendet aktualiserades således återigen och en gemensam beredning mellan kommunledningskontoret (KLK), kontoret för samhällsutveckling (KSU), Uppsala Vatten och Avfall AB (UVAB) samt miljökontoret (MK) initierades.

I oktober 2014 kom så en formell inbjudan till medverkan i nästa projektperiod som omfattar perioden 2015 till och med 2021. **Bilaga**

Föredragning

Uppsala kommun är och ska fortsätta vara en ledande miljö- och klimatkommun. Vi har sedan februari 2014 ett ekologiskt ramverk där vi preciserar den ekologiska delen av den övergripande hållbarhetspolicyn samt ett ambitiöst miljö- och klimatprogram. Därtill har vi ett dagvattenprogram och snart även ett övergripande vattenprogram med målsättning att täcka alla aspekter av vatten och uppnå kraven i EU:s vattendirektiv. För att klara de målsättningar vi själva har satt upp samt de krav som kommer från nationell och EU-nivå behövs emellertid en kraftsamling och nivåhöjning. Vi behöver genomföra åtgärder som höjer kvaliteten, säkerheten, tillgängligheten och attraktionsvärdet av såväl grund- som ytvatten. Vattenfrågorna är komplexa och eftersom vatten flödar fritt över kommungränserna, kräver dessa åtgärder ofta stora resurser och regionala samarbeten.

Projektet ”Mälaren – en sjö för miljoner” har under de knappt två åren som projektet löpt konkretiserat och utvecklat sin form och målsättning. Verksamheten tillhandahåller seminarier kring olika vattenfrågor, en kunskapsbank med exempel på konkreta åtgärder som genomförts i olika kommuner samt samverkan i frågor om projektfinansiering.

20 kommuner har valt att ansluta sig under den första två-årsperioden. Projektet avser att fortsätta sin verksamhet även efter 2015 (i perioder om två år) och kommer inom en snar framtid erbjuda en fortsättning för berörda kommuner. Skulle projektet inte förlängas, dvs. att MER mot förmodan helt skulle läggas ned efter att den innevarande finansieringen motsvarande två år tar slut, ska 50 procent av Uppsalas avgift återbetalas. Argumentet för 50 procent återbetalning och inte mer är att Uppsala kan förväntas ha dragit en hel del nytta av projektet hittills och att ingen då kan påstå att Uppsala åkt snålskjuts på övriga kommuners finansiering i det fortsatta arbetet.

Den största nyttan av att ingå i projektet bedöms vara potentialen i att samverka kring projektfinansiering. Om vi ska uppfylla de krav vi är ålagda enligt vattendirektivet samt Uppsalas egna målsättningar om ett rent, tillgängligt, säkert och attraktivt vatten kommer stora ekonomiska resurser att krävas. Projektet tittar just nu på möjligheten att söka EU-finansiering för konkreta åtgärder med syfte att höja vattenkvaliteten i hela Mälarens avrinningsområde. Sannolikheten att tilldelas finansiering bedöms vara god. Väljer Uppsala att ingå i projektet från 1 januari 2015 kommer kommuner att få möjlighet att ingå i en sådan ansökan.

I skrivelsen önskar förbundet att kommunen utser två vattenpolitiker och en kontaktperson. Den senare utses av stadsdirektören. Det är önskvärt med personalunion med Fyrisåns vattenförbund. På så sätt kan erfarenheterna från detta projekt överföras till arbetet med Fyrisån som är ett för Uppsala viktigare vattendrag.

Ekonomiska konsekvenser

Medverkan i projektet innebär en direkt kostnad på 198 000 kr per år. KS, GSN, PBN, UVAB och MHN är de organisationer som kommer att ha den främsta nyttan av medlemskapet. KS föreslås ta kostnaden för bidraget till projektet. Varje medlem har möjlighet att gå ur projektet under perioden fram till 2021. Eventuellt utträde görs vid årsskifte.

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
chef kommunledningskontoret

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink.	2014 -10- 16
Diar.nr.	KSN - 2014 - 0484
72	Aktbil. 2

2014-10-14

Kommuner inom Mälarens avrinningsområde

Mälaren en sjö för miljoner (MER) - nu är det dags för nästa steg!

Nu är det dags att besluta om fortsättningen av Mälaren – en sjö för miljoner (MER).

MER är ett åtgärdsinriktat samverkansprojekt som startade 2013. Det finansieras av 20 kommuner i Mälarens och Hjälmarens avrinningsområde. För mer information – se <http://www.malaren.org/projekt/2014/04/projektet-malaren-en-sjo-for-miljoner/>

Det här brevet innehåller information om hur MER har fortlöpt hittills, hur det kommer att tas vidare och vad ni behöver göra för att gå med.

Mot bakgrund av de resultat som MER har visat avser Mälarens vattenvårdsförbund att förlänga projektet till 2021. Det är året då miljö kvalitetsnormerna i de flesta fall ska vara uppnådda.

Projektet kommer att löpa vidare med samma finansieringsprincip som hittills (det vill säga en krona per år och invånare inom Mälarens avrinningsområde) med uppdaterade befolkningsdata avrundade till närmsta 1000-tal. Varje kommuns avgift framgår längre ned i brevet.

Beslut om medverkan

Vi behöver ert beslut om medverkan i Mälaren – en sjö för miljoner **senast 1 januari 2015**. Beslutet kommer att gälla löpande fram till och med 2021 eller till dess att ni tar beslut om att gå ur projektet.

Utse vattenpolitiker och kontaktpersoner

Vi önskar också att ni utser minst två vattenpolitiker i er kommun, en som sitter i majoritet och en i opposition. Vi ser gärna att vattenpolitikerna sitter i kommunstyrelsen. Om ni inte redan har kontaktpersoner till projektet behöver ni även utse en sådan för er kommun. Bifoga kontaktuppgifter (epost och telefonnummer) med ert beslut.

Skicka ert svar till Mälarens vattenvårdsförbund, c/o Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås.

Ni kan självklart höra av er till oss om ni undrar något. Om ni önskar kommer vi gärna till er kommun och berättar mer. Ta kontakt med David Liderfelt på 010-2249413 eller epost david.liderfelt@lansstyrelsen.se.

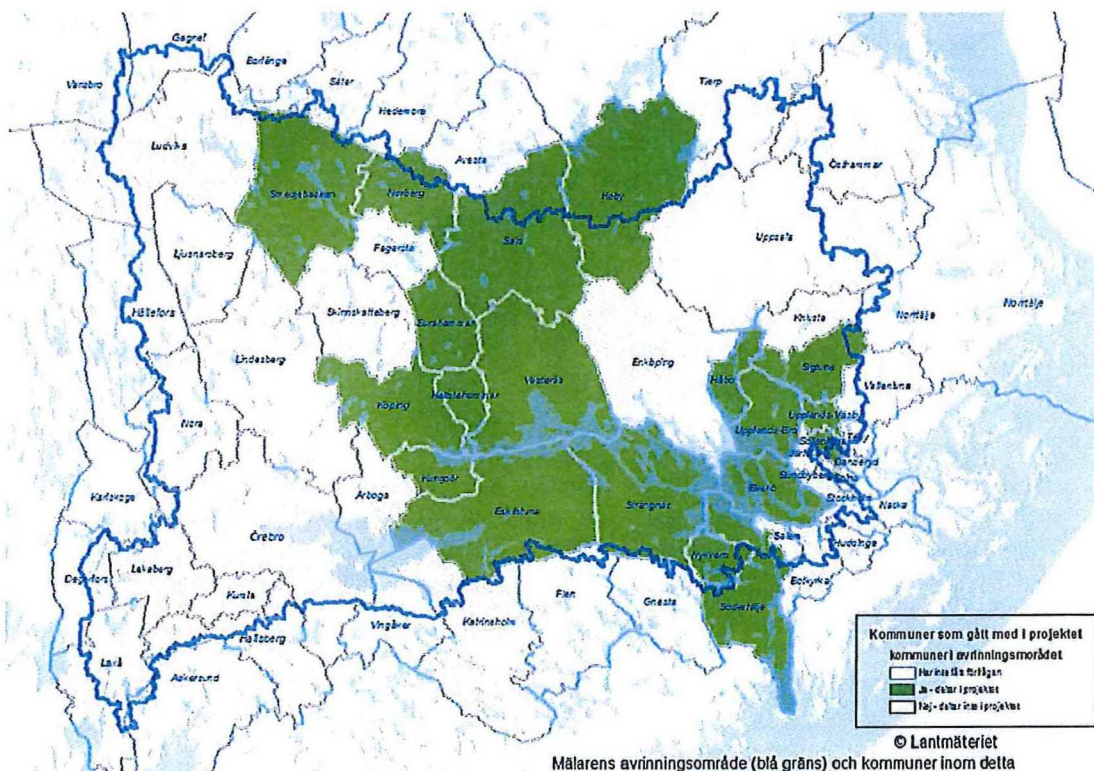
Varför ska man gå med?

Huvudskälen att gå med i Mälaren – en sjö för miljoner är att det skapar förutsättningar för att genomföra åtgärderna som krävs för god vattenstatus snabbare, enklare och till en lägre kostnad.

Vattendirektivets genomförande innebär att värdena knutna till våra gemensamma vatten – fiske, rekreation, boende, biologisk mångfald och inte minst bra förutsättningar för en säker dricksvattenförsörjning - säkras.

Med tanke på regelverkens komplexitet, höjda ambitionsnivå och att åtgärderna ofta saknar finansiering finns mycket att vinna på samverkan. Genom att organisationerna som helhet får större kunskap och genom att genomföra åtgärder gemensamt med extern finansiering skapar Mälaren – en sjö för miljoner förutsättningar för en rationalisering av åtgärdsarbetet.

Inom ramen för fortsättningen av MER kommer aktiviteter som bidrar till en ökad takt för genomförandet av åtgärder för en god vattenstatus att genomföras. Liksom under etapp 1 kommer huvuddelen av aktiviteterna handla om utveckling av nätverk, mötesplatser, erfarenhetsutbyten och projektutveckling.

De gröna kommunerna på kartan beslutade att gå med i Mälaren – en sjö för miljoner etapp 1.

Uppstarten

Planering av projektet Mälaren – en sjö för miljoner har pågått sedan 2011. Ett första uppstartsmöte ägde rum i september 2012. Under 2013 fick samtliga kommuner i Mälarens avrinningsområde erbjudande om att gå med, vilket 20 kommuner beslutade att göra. En projektledare kunde anställas från och med 1 oktober 2013.

Projektutveckling

Ett av delmålen i MER är att skapa projekt där de resurser som ni på kommunerna avsätter för vattenarbetet ska kunna växlas upp mot andra finansieringsformer. Nedan följer en lista på projektansökningar och aktiviteter som syftar till utveckla projekt:

- Projektutvecklingsträffar för kommuner inom MER anordnades 27 november 2013 och 21 januari 2014.
- Projektet MER-SMART, med en totalbudget på ca 10 miljoner kronor, med åtgärder för att minska växtnärläcksage inom lantbruket söktes hos Havs- och vattenmyndigheten men beviljades ej.
- Havs- och vattenmyndigheten har bidragit med 600 000 kr för att fortsätta utveckla MER.
- MER har skickat in första fasen (ett sk concept note) i en ansökan om LIFE IP North Baltic, med en preliminär budget på ca 300 miljoner kronor.
- 155 000 kr söktes av Havs- och vattenmyndigheten för en kunskapsdag om tillsyn på enskilda avlopp. Projektet beviljades ej.
- MER medverkar i förstudien BIK – som syftar till att dra erfarenheter från tidigare EU-projekt, med målet att ta fram en ansökan inom ERUF ÖMS. Inom ramen för förstudien har en process mot ett dagvattenprojekt inletts. Projektet innefattar flera ämnesområden och har en totalbudget på 800 000 kr. Mälarens vattenvårdsförbund medverkar med upp till 20 000 kr.
- Medverkan i förstudie om innovativt skogsbruk, vattenkraft och turism, med sikte på en ansökan inom ERUF ÖMS. Projektet har en totalbudget på ca 550 000 kr och Mälarens vattenvårdsförbund medverkar med upp till 20 000 kr.

LIFE IP North Baltic

Inom ramen för MER har en s.k. Concept note för projektet LIFE IP North Baltic skickats in till EU-kommissionen. Det är första fasen till en fullskalig LIFE IP ansökan. Sökande för projektet är Länsstyrelsen i Västmanland i egenskap av Vattenmyndighet för Norra Östersjöns vattendistrikt. IP står för "Integrated projects" och syftar till att vara större projekt, bland annat med möjlighet att genomföra strategier och planer tagits fram som ett resultat av vattendirektivet. En bedömning kommer nu att göras av EU-kommissionen om vi får möjlighet att göra en fullskalig ansökan. En sådan ska sannolikt lämnas in 15 april 2015. Projektet

syftar bland annat till att skapa en genomförandeorganisation för att nå god vattenstatus i Norra Östersjöns vattendistrikt. Projektet kan komma att omfatta samtliga kommuner i distriktet och innefattar åtgärder kopplade till övergödning, miljögifter, fria vandringsvägar för fisk, klimatanpassning och invasiva arter.

Totalbudgeten i projektförslaget är på 330 miljoner kronor, med ett bidrag på 96 miljoner kr från EU och 40 miljoner kr från Havs- och vattenmyndigheten.

Den fortsatta processen för LIFE IP North Baltic kommer att kommuniceras i särskild ordning.

Finansieringen för Mälaren – en sjö för miljoner skulle kunna växlas upp, helt eller delvis, inom ramen för LIFE-projektet.

Seminarieserie

En viktig del i projektet är att öka erfarenhetsutbytet och skapa tillfällen att jobba gemensamt med vattenfrågorna. Teman har valts ut utifrån tidigare seminarier som ordnats gemensamt av Mälarens vattenvårdsförbund, Mälardalsrådet och Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt. Seminarierna ha även fungerat som ett diskussionsforum för att utveckla gemensamma projekt.

Under 2014 har följande seminarier genomförts:

- Seminarium om kommunal vattenplanering, 27 maj
- Bussresa med tema om åtgärder för att minska växtnäringsläckage från lantbruket, 4 juni
- Seminarium om fria vandringsvägar för fisk, 11 september i Eskilstuna
- Seminarium om förorenade sediment, 18 september i Sala
- Seminarium om dagvatten, 14 okt i Sundbyberg

Mälarens vattenvårdsförbund arrangerar också tillsammans med Svealands kustvattenvårdsförbund, Stockholms stad, Västerås stad och Oxunda Vattensamverkan en seminariedag om miljögifter, 5 november i Stockholm.

I januari 2015 kommer enligt nuvarande planering ett seminarium om arbetet med att minska växtnäringsläckaget från lantbruket att genomföras.

Vattenprojektbank och vattenkontaktlista

Inom ramen för en projektanställning kommer en projektbank med åtgärder för att minska växtnäringsläckaget från lantbruket samt fria vandringsvägar för fisk att ställas samman under hösten.

Medverkande kommuner har fått möjlighet att komma in med kontaktuppgifter för sina tjänstemän med olika kompetenser kring vatten samt med information om pågående och planerade projekt.

Kommunikation

Kommunikationen i projektet har skett via mail till kontaktpersonerna, både politiker och tjänstemän. Politiker och tjänstemän har också bjudits in till träffar för att kommunicera MER. Sådana träffar har skett:

2012-09-07	Uppstartsträff för tjänstemän och politiker inför bildandet av MER
2013-09-24	Startmöte för tjänstemän i kommuner som gått med i MER med tema projektutveckling
2013-10-25	Första mötet för politiker som gått med i MER
2014-04-08	Kontaktpersonträff för kontaktpersonerna till Mälarens vattenvårdsförbund och för Mälaren – en sjö för miljoner.
2014-05-14	Träff för politiker inom MER

Resultat av projektet

Utifrån feedback, inte minst från seminarieutvärderingar tycker kommunerna (både sådan som medverkat och inte) att Mälaren – en sjö för miljoner redan efter ett år fyllt en viktig funktion.

Initiativen inom Mälaren – en sjö för miljoner har medfört aktiviteter som stöttats ekonomiskt. Seminarierna har samfinansierats med andra aktörer som arrangerande kommuner och LRF. Ekonomisk stöttning har även erhållits från Vattenmyndigheten samt genom bidrag från Mälardalsrådet. Havs- och vattenmyndigheten har lämnat bidrag på 600 000 kr för att utveckla Mälaren – en sjö för miljoner.

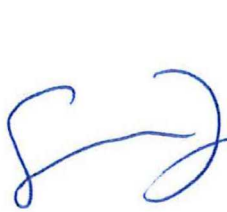
Målen i projektplanen kommer att följas upp med en enkät under vintern 2014/2015.

Feedbacken på Mälaren – en sjö för miljoner via utvärderingar från seminarier har varit positiv. Intresset och behovet av fortsatt erfarenhetsutbyte bedömer vi vara fortsatt stort. Intresset kan antas öka också genom den remiss med nytt förslag på förvaltningsplan och åtgärdsprogram som vattenmyndigheten kommer att skicka ut i slutet på året.

Förutsättningarna för projektutveckling och gemensamma ansökningar om extern

finansiering är goda. Det finns bra möjligheter till finansiering för vattenarbetet både med statliga medel och EU-medel och bra förutsättningar för att söka gemensamma projekt i och med att Mälaren – en sjö för miljoner har startats.

Mälarens vattenvårdsförbund hälsar härmed både nya och nuvarande deltagare till nästa steg på väg mot god vattenstatus!

		
Staffan Jansson Ordförande i Mälarens vattenvårdsförbund	Ingemar Skogö Landshövding för Länsstyrelsen i Västmanland	Mats Wallin Vattenvårdsdirektör för Norra Östersjöns vattendistrikt

**Kostnad per kommun och år baserad på antal
invånare 2012 i Mälarens avrinningsområde**

Kommuner	
ARBOGA	13 000
BOTKYRKA	80 000
EKERÖ	26 000
ENKÖPING	40 000
ESKILSTUNA	98 000
FAGERSTA	13 000
HALLSBERG	12 000
HALLSTAHAMMAR	15 000
HEBY	6 000
HUDDINGE	22 000
HÅBO	20 000
JÄRFÄLLA	65 000
KATRINEHOLM	1 000
KNIVSTA	15 000
KUMLA	21 000
KUNGSÖR	8 000
KÖPING	25 000
LAXÅ	4 000
LEKEBERG	7 000
LINDESBERG	23 000
LJUSNARSBERG	5 000
LUDVIKA	25 000
NORA	10 000
NORBERG	6 000
NYKVARN	9 000
SALA	20 000
SALEM	16 000
SIGTUNA	41 000
SKINNSKATTEBERG	4 000
SMEDJEBACKEN	11 000
SOLLENTUNA	25 000
SOLNA	34 000
STOCKHOLM	517 000
STRÄNGNÄS	33 000
SUNDBYBERG	18 000
SURAHAMMAR	10 000
SÖDERTÄLJE	34 000
TIERP	5 000

Kommuner	Kostnad per kommun och år baserad på antal invånare 2012 i Mälarens avrinningsområde
TÄBY	18 000
UPPLANDS VÄSBY	40 000
UPPLANDS-BRO	24 000
UPPSALA	198 000
VALLENTUNA	23 000
VÄSTERÅS	140 000
ÖREBRO	138 000
ÖSTHAMMAR	3 000

NOTERA DATUMET!

12 februari 2015 arrangerar vi en träff för politiker och tjänstemän inom Mälaren – en sjö för miljoner (MER)

Preliminär tid: 9:30 -15:00 (inklusive lunch).

Plats: Västerås, vi återkommer med exakt plats!

Träffen riktar sig till de vattenpolitiker och kontaktpersoner (tjänstemän) varje kommun har utsett i samband med beslutet om er medverkan.

Under dagen kommer vi att starta upp etapp 2 av Mälaren – en sjö för miljoner och bland annat diskutera det gemensamma vattenarbetet.

Mer information om lokal och program kommer att skickas ut till kontaktpersonerna och vattenpolitikerna efter årsskiftet. Notera datumet redan nu!

Välkommen!

